

2. sz. melléklet [A]/II.a

151 MÁTRAI KÉPEK⁷² (1a)

$\text{♩} = 108 - 112$

A Vidróc - ki hi-rés nyá - ja, Csörög - morog a Mát - rá - ba,
Hej de Csörög-morog a Mát - rá - ba, Mert Vidróckit nem ta - lál - ja.

1) 2a) 2b)

2. Hoz' ki, babám, szűröm, baltám,
Hagy mēnjen az nyájam után,
Mert lēvágják az kanomat,
Keselylábú ártányomat.

3. Estelēgyik már az idő,
Szállást kérnék, de nincs kitő,
Sűrő erdő a szállásom,
Csipkebukor az lakásom.

Szuha (Heves) Horvát József (43)

Kodály, 1923. IV. 2.

Forrás: *Kodály-Rend* 12.899, egy támlapon a következő dallal, Rácz Ilona kézírása.

Ugyanez a forrás: *BICINIA HUNGARICA* I, 45

2. sz. melléklet [A]/II.b

152 MÁTRAI KÉPEK (1b)

$\text{♩} = 92-96$

Szép az i - dő, ki - ke - let van, Az e - kém is min' széjjel van,

Szán - ta - nyi is kéne mēnyyi, Az e - kém össze kék rak - nyi.
Jó négy ökröm a vá - sárba, Is - ten tud - ja hol az á - ra.

1) $\text{♩} \parallel$ 2) $\text{♩} \parallel$

Szuha (Heves) Vég Albert (75)

Kodály, 1923. IV. 2.

Forrás: *Kodály-Rend* 12.899, egy támlapon az előző dallal, Rác Ilona kézírása.

Ugyanez a forrás: *BICINIA HUNGARICA* I, 45

Megyen az nyáj, megyen az nyáj, Környeskörül a gaz al - ján.
Ugyan hol ál - lok e - lej - be, Kerek er - dő kö - ze - pé - be?

2. Két esztendeji, vagy három,
Móta *ja* gazdámát várom.
Amott jön már, amint látom
Három fekete számaron.
3. Jónapot, éldes bojtárom!
Gondolod-e, van-e károm?

- Nincsen károd, se nem is lesz,
Míg a nyájad kezemen lesz.
4. Ej dehogy nincs, hogyan volna,
Hát a vezérürüm hol van?
Kutyám ette meg a vérit,
Zsidó vette meg a bőrit.

Zabar (Gömör) [Forgó Mátyás kondás]

Kodály, 1906.

Forrás: (A) *Major-gyűjtemény*, támlap, Kodály kézírása. (B) nyomtatásban: Kodály, *Balladák*, Ethn 1907 (XVIII) 154. l. (C) Kodály-Rend 12.916, a (B)-forrás Kodály kezétől származó adatki-egészítésekkel.

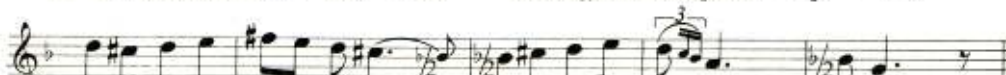
2. sz. melléklet [A]/II.d

154

MÁTRAI KÉPEK (1 szöveg)

1. A Vidróc-ki sír-hal - má - ra Gyöngy hul' a kopor-só - já - ra.

Hej, Vidrócki mos' gyere ki, Hat vármégye vár i - de-ki.

2. Mit ér nekém hat vár - më-gye? Tizen-ket-tő gyöjjön i - de.

Mezőkövesd (Borsod) Vámos Péter

Vikár Béla [1899], MF 266d, lejegyezte Bartók.

Forrás: *Kodály-Rend* 16.418, támlap, Bartók kézírása Kerényi György kotta- és Kodály szövegkiegészítésével.

2. sz. melléklet [B]/II.

155

MÁTRAI KÉPEK (2)

The image shows a musical score for a song. It consists of two staves of music in G major (one sharp) and 2/4 time. The first staff contains the melody, and the second staff contains the accompaniment. The lyrics are written below the notes.

1. Már Vidrócky emelge-ti a ban - kót, Ősz-haj-nalon el-ve - ze - ti a csi - kót,
El-ve - ze - tyi, a - mer - re a nap { le - jár, { Arra tudom a gazdája sosem jár.
szölke, { Ott fizetnek aran' pénzzel meg ér - te.

2. Hallottad-e Vidróckynak nagy hírit,
Pintér Pista hogy levágta a fejit?
Pintér Pista úgy levágta egyszerre,
Mindjárt leborút Vidrócky a földre.
3. A Vidróckyt ki mossa ki a vérből,
Azt áldja meg az uristen az égből.
Ugy száll arra az uristen áldása,
Mind az égből az eső szakadása.

Zabar (Gömör)

Kodály, 1906.

Forrás: *Major-gyűjtemény*, támlap,⁷³ Kodály kézírása.

⁷³ A 2. vsz. publikálva: *Ötfokú hangsor a magyar népzeneben* (Visszatekintés II. 73. l.)

1. El-me-gyek, el - me - gyek, El is van vá - gyá - som,
Eb-be rongyos kis ta - nyá - ba Nincsen ma-ra - dá - som.

2. Hogy elmégy, hogy elmégy,
Csak hozzám igaz légy,
Igaz szereteted babám
Hamisra ne fordítsd!

3. Hamisra fordítod,
Szivem szomorítod.
Ott ver meg a nagy jó isten,
Ahol nem gondolod.

Zabar (Gömör)

Forrás: *Majör-gyűjtemény*, támlap, Kodály kézírása.

Szövegváltozat: „Ha elmigy, ha elmigy” és „Verjen meg az Isten/Ha jóra fordítod/Ha jóra fordítod/Áldjon meg az Isten.” *Nagypeszék* (Hont) Kodály, 1912. Kodály-Rend 16.284.
Kodály a műben az első két dallamsort felcserélte.

2. sz. melléklet [D]/II.

157

MÁTRAI KÉPEK (4)

$\text{♩} = 112$

1. Ma - dár - ka, ma - dár - ka, Csá-cso-gós ma - dár - ka,

Vidd el a le - ve - lem, Vidd el a le - ve - lem, Szép Magyar ha - zám - ba.

1)

2. Ha kérgyik, ki küldtē,
Mondgyad, hogy a' küldtē,
Kinek bánattyába,
Szíve fájdalmába
Méghasad a szíve.

Szuha (Heves) Pádár Ignácné (71)

Kodály, 1923. IV. 2-3.

Forrás: *Kodály-Rend* 24.115, támlap, Rácz Ilona kézírása.

2. sz. melléklet [E]/II.

158

MÁTRAI KÉPEK (5)

$\text{♩} = 116$

Sej, a ta - ri ré - tén, Pi - ros - bar - na kis - lyán,

Á - ra mēgy ēgy pi-ros-bar-na le-gény, Lē-vē - szí ka - lap - ját.

1) 2a) 2b) 3)

2. 3. 1. így is; 2.

2. Mi' csinász tē kislyán,
Piros-barna kislyán?
Látod, hogy a vig-tari nagy rétén a
Szénát gyűjtögetém.

3. Nem való a(z) nnékéd,
Piros-barna kislyán,
Nékéd csak egy híves szoba köllene,
Kibe {singolgtatnál.
lelaludnál.

Tar (Heves) leányok
Kodály, 1923. VI. 29.

Forrás: *Kodály-Rend* 18.932, támlap, Rácz Ilona kézírása.

159

MÁTRAI KÉPEK (6a)

Dudanóta

Két tyú-kom tá - vá - li három hármad - é - vi,
Häjts' há - zá, Ju - lis - kām, zá - bot á - dok né - kik!

Zsére (Nyitra)

Kodály, 1911. Kodály-F 102.

Forrás: *Kodály-Rend* 4543, támlap, Kodály kézírása.

Zsére (Nyitra)

Kodály, 1911. Kodály-F 102.

Forrás: *Kodály-Rend* 4543, támlap, Kodály kézírása.

Dudanóta

The musical score for 'Dudanóta' is presented on four staves. The first two staves contain the vocal line with lyrics underneath. The lyrics are: 'Pi-rók ku-tyá päd ä - látt fo-gät vi-csor - gáty - tyá, O - dá ug - rik ä mä - sik, ne - ki kác-coğ - táty - tyá.' The last two staves show the instrumental accompaniment for the Dudanóta, consisting of a melody and a bass line.

Zsére (Nyitra)

Kodály, 1911.

Forrás: *Kodály-Rend* 4542, támlap, Kodály kézírása. Megjegyzése a lap szélén: „NB. A legátók a füttyszó előadását jelzik. Szöveg nincs tovább. (Táncszók?)”

The musical score is written for two staves (treble and bass clefs) in a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. It consists of seven systems of music. The first system begins with a treble staff containing a melodic line and a bass staff with a rhythmic accompaniment. The second system includes a first ending bracket with a fermata. The third system features a repeat sign. The fourth system contains two triplets, each marked with '3x'. The fifth system has a repeat sign. The sixth system also has a repeat sign. The seventh system concludes with a final measure marked with '7x'.

Zsére (Nyitra)

Kodály [1911], Kodály-F 106b

Forrás: *Kodály Archivum*, „Fon. lejegyzések számsorrendben”, támlap, Kodály kézírása.

A kórusmű „Dudaszó”-val jelzett részének forrása a zsérei duduapráják motívumkincse. Ezekből emeltük ki a fenti dudafelvételt, amelyhez a feldolgozás a legközelebb áll.

Ugyanez a forrás: MÁTRAI KÉPEK (6c)

Frissen

Két tyúkom van ta - va - lyi, há - rom harmad é - vi,
Ha tud - tá - tok, hogy az enyim, mért ad - ta-tok eny - nyi?
Azért adtunk komám-asszony, nem hadtuk el - vesz - ni,
Pi - te sár - ga, pi - te bú - bos, pi - te mind a há - rom.

2. Három juhom tavalyi, Három harmad évi,
Ha behajtom, megfejem, Enni adok néki.
Helyre Daru, helyre Bimbó, Helyre mind a három,
Az uram is itthon vagyok, Nincsen semmi károm.

Forrás: (A) Bartalus II. 157-158. sz. (B) *Kodály-Rend* 21.703, az előző forrás g¹-re transzponált másolata, Kodály kézírása.

Ugyanez a forrás: MÁTRAI KÉPEK (6 szöveg)

2. sz. melléklet [G & H]/II.

161

MÁTRAI KÉPEK (7a)

Dudanóta

$\text{♩} = 144$ vagy $\text{♩} = 108 - 104$

Hal - lod - ë tē szol - gál - ló Kör - möly - lyön mēg a hol - ló!
Mēg - dög - lött már a szūr - ke, Mi'csi - nállunk már vé - le.

Ecseg (Nógrád) Pongrác Mihályné (64)

Kodály, 1922. VI. 4.

Forrás: *Kodály-Rend* 12.072, egy támlapon a következő dallal, Kodály kézírása.

162

MÁTRAI KÉPEK (7b)

Ap - czon la - kok, ke - ress mēg, Két lyá - nyom van, szeres - dę mēg.
Né - kęd a - dom ë - gyi - kēt, Vēdd el a - kar - mēly - lyi - kēt.
1) 2) 3)

Ecseg (Nógrád) Molnár Mihály (77)

Kodály, 1922. VI. 4.

Forrás: *Kodály-Rend* 12.072, egy támlapon az előző dallal, Kodály kézírása.

2. sz. melléklet

163

Lakodalmas (nem dudu)

MÁTRAI KÉPEK (8)

$\text{♩} = 112$

Ki van bo - ré', de so - ká jár, Jaj, Is - te - nem, mé nem jön má'?

Még ma egy csóp - pet sē it - tam, Bi - zony, maj még - ha - lok szom - jan. Ijujjiju!

2. Ki a fiát házasítja,
Légyen bora, pálinkája!
Ki a lányát férhez adja,
Légyen bukros dunnahaja!	3. Menj ki, vendég, a házambó',
Mer fát kapok a lóc aló'!
Csiviritom, csavarítom,
Majd a hátadra lapítom.
4. A füzfának nincsen tövi,
A vendégnek nincsen szémi.
Szémi vóna, hazaménne,
Illen soká itt nem lenne.	

Mátraverebély (Nógrád) Tóth Emer (43)

Kodály, 1922. IX. 8.

Forrás: *Kodály-Rend* 5487, támlap,⁷⁴ ismeretlen kéz írása.

⁷⁴ MNT III/A 824.sz.

2. sz. melléklet [D]/III.

Madárka, madárka

Moderato

The musical score is written on four staves in G major (one flat) and 3/4 time. The tempo is marked 'Moderato'. The first staff begins with a dynamic marking of *l* (piano) and ends with a fermata. The second staff starts with a dynamic marking of *fi* (forte) and ends with a fermata. The third staff also starts with *fi* and ends with a fermata. The fourth staff concludes the piece with a double bar line. The lyrics are written below each staff, with hyphens indicating syllable placement under the notes.

1. Ma - dár - ka, ma - dár - ka,
Csá - cso - gó ma - dár - ka,
Vidd el a le - ve - lem, vidd el a le - ve - lem,
Szép ma - gyar ha - zám - ba!

2. Ha kérdi, ki küldte,
Mondjad, hogy az küldte,
Kinek bánatában, szíve fájdalmában
Meghasad a szíve!